

PROJEKT ECOTOPIA

Ekološko turističko naselje 21. stoljeća

PRIPREMIO:
Alen Pučar

Na mjestu nekadašnjega omanjeg sela u Gorskome kotaru, danas u cijelosti napuštenoga, osmišljen je projekt zelenog suvremenoga turističkog naselja Ectopia, što ga je projektirao arhitektonski tim ALBATROSS, a koji je trenutačno u procesu ishoda građevinskih dozvola, nakon čega će uslijediti provedba prve faze toga projekta

Uvodne napomene

Još od antičkih vremena selo ili, preciznije, ladanje mjesto je mira i izolacije od gradske užurbanosti i gužve. U rimsko su se doba čak i najbolji vojnici nakon dugih borbi i brojnih pobjeda povlačili na svoja daleka imanja s vilama i zemljom za obradu, što je bio san svakoga centuriona. Kroz povijest selo je pak dobivalo negativne konotacije kao mjesto siromašnih sluga, kmetova i neobrazovanih radnika koji služe feudalcima, kasnije buržoaziji na izoliranim otocima bogatih dvorova i kraljevskih gradskih središta. Međutim početkom modernoga doba, od renesanse pa postupnim približavanjem današnjoj definiciji, sela ili predgrađa (ili kako ih je arhitekt Rem Koolhaas objedinjeno nazvao *countryside*) počela su zaokupljati pozornost planera, znanstvenika, inovatora i mecena koji su iznova sanjali o idealnome životu daleko od užurbane urbane sredine. Poznati njemački pisac i novinar Niklas Maak u istraživanju za potrebe velike izložbe *"Countryside: The Future"*, koja je bila postavljena u Guggenheimu, pisao je upravo o tome ponovnom zanimanju za selo u 21. stoljeću. U svojem članku vraća se na sjajne povijesne primjere "utopije" kolektivnoga stanovanja poput *Familisterea* u Guiseu ili *Le Hameau de la Reine* kao umjetnoga sela u Versaillesu, a osvrnuo se i na Charles Fouriera koji je u 18. stoljeću planirao izgradnju mreže manjih mjesta, sela koja bi udomila oko

1600 ljudi (*phalansteries*) i čiji bi stanovnici umjesto "prljavštine i ružnoće grada" odabrali raditi zajedno u poljoprivrednim zajednicama za uzajamnu korist. Što se u definiciji sela zapravo promijenilo od 18. stoljeća do danas? Fizički gotovo ništa, no u društvenome i demografskome kontekstu promijenilo se gotovo sve. Sela odumiru jer stanovnici odlaze za boljim prilikama u gradove, a njihova sudbina u 21. stoljeću ovisi o novim modelima revitalizacije, kreativnim programima i investicijama. Brojna talijanska sela poput Sambuca di Sicilia rasprodaju povijesne nastambe za jedan euro, u Španjolskoj se cijela sela (na primjer, selo O Pensa) nude za vrijednost jednoga gradskog stana. Po brojnim mjestima u Grčkoj i Hrvatskoj sela se prenamjenjuju

u etnoodredišta kako bi se kroz umjetnu scenografiju i osmišljen zabavni program pokazalo što je nekada značio seoski život. Neka manja mjesta u Italiji prepuštaju napuštene kuće doseljenicima, a najbolji je primjer Camini, selo u Kalabrij, gdje su domove nekadašnjih Talijana nastanili arapski i afrički imigranti.

Po brojnim mjestima u Grčkoj i Hrvatskoj, sela se prenamjenjuju u etnoodredišta kako bi se kroz umjetnu scenografiju i osmišljen zabavni program pokazalo što je nekada značio seoski život

U medijskome prostoru najviše je pozornosti pridano njemačkome selu Manheimu. To je selo koje se premješta zbog proširenja velikih iskopa u blizini, pa iako je dugi niz godina bilo napušteno, počelo je upravo zahvaljujući imigrantima ponovno vibrirati aktivnostima. Njemački pisac Niklas Maak to sjajno opisuje riječima: "Manheim je nakratko izgledao kao nova ruralna utopija: odjednom je pola stanovništva bilo mlađe od 30 godina,

Pogled na talijansko selo Sambuca di Sicilia

Njemačko selo Mannheim

djeca su se ponovno igrala na seoskoj me trgu. Kuća s četiri jedinice postala je eksperimentalna komuna. Dok gradovi nisu imali prostora za smještaj izbjeglica, selo je postalo propusni ekosustav poput grebena, porozan, inkluzivan, otvoren, nedefiniran prostor s nišama i kutovima, duboka površina koja novim oblicima života omogućuje da se ugrade u nju ili pristanu na njega“.

U Hrvatskoj je, na mjestu nekadašnjega omanjeg sela u Gorskoj kotaru, danas u cijelosti napuštenoga, osmišljen projekt suvremenoga turističkog naselja koje je projektirao arhitektonski tim *ALBATROSS* predvođen Alenom Žunićem, arhitektom i docentom na Arhitektonskome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Autorska suradnja ostvarena je s Petrom Vlahek i Karlom Laucom. Projektni tim čine inženjeri Anja Tihomirović, Marta Šarar, Nedjeljko Špoljar i David Buczynski. Konzultanti na projektu jesu Zlatko Karač (urbanizam, graditeljska baština), Mirela Sertić Perić (ekologija), Davor Gadže (električne instalacije), Neven Budija (strojarske instalacije), Slavko Šimunović (vodovod i kanalizacija), Boris Krešić (promet), Darko Užarević (fizika zgrade) i Tamara Lövey (zaštita od požara). Njihovo rješenje odmarališta (*resorta*) temeljeno na principima zelene gradnje na čak 20 hektara u Gorskoj kotaru u procesu je ishođenja građevinskih dozvola, nakon čega će uslijediti realizacija prve faze toga projekta, osmišljenoga prema principima zelene gradnje.

Projekt *Ecotopia* – ekologija i ekonomija kao koncept

Pojam ekologije je ulaskom u 21. stoljeće reaktualiziran i gotovo se redovito

istraživanje provedeno na *Harvard Graduate School of Design* pod nazivom “*Projective Ecologies*” definiralo je pri razmatranju ekologije u području arhitekture njezine dvije zanimljive “putanje”. Prva se odnosi na tzv. promiskuitet discipline jer je ekologija, inicijalno kao prirodna znanost, danas postala neizostavan dio rasprava i u društvenim i u humanističkim znanostima pa i u području

Vizualizacija resorta Ecotopia

pojavljuje u raspravama o kulturi, društvu, urbanizmu ili arhitekturi, a umjesto ograničenoga shvaćanja pojma kao isključive brige za prirodu i zelenilo, danas se on koristi u funkciji sustava koji opisuje dinamične međuodnose brojnih fizičkih komponenti okoline, ali i društveno-socijalnih konstrukta ili, pojednostavljeno rečeno, ekosustava. Veliko

umjetnosti, a od svojih početaka u 19. stoljeću, kada je bila dio većega područja biologije, postala je neizostavna pomodna riječ (engl. *buzzword*) u interdisciplinarnim projektima i istraživanjima. Međutim sintagma “urbana ekologija” više nije oksimoron, a razmatranje ekologije kao nečega isključivo izvan grada više nije neophodno – ona je sveprisut-

Pogled na resort iz zračne perspektive

Sportsko-rekreativna zona i restoran

na i njezino mjerilo ne završava samo jednim mjestom, naseljem, gradom ili državom pa ni planetom. Ekologija današnjice nadilazi klasične definicije pa istodobno može biti promatrana u području znanosti kroz testiranja i eksperimente (uzimanje uzoraka, praćenje rezultata itd.), ali i kroz kreativne provjere u arhitektonskome projektiranju i dizajnu (modeli, vizualizacije, simulacije itd.). Zbog holističkoga sagledavanja raznih pojmova današnjice projektni tim nazvao je novo turističko naselje *Ecotopia* zbog svoje vizije da istodobno vrednuje i ekonomske i ekološke aspekte turističkoga naselja. U tome slučaju "eco" kao skraćenica može predstavljati ekonomiju (eng. *economy of business, economy of energy*), ali i ekologiju zelenoga okoliša ili pak mjesto može biti *eco friendly* (očuvanje prirode), a sve kako bi se formirao

zdravi ekosustav. *Ecotopia* jest turističko naselje 21. stoljeća koje maksimizira pozitivne karakteristike obaju polova oksimorona (eko-loške i -nomske), a u

Zgrada wellnessa sa unutarnjim bazenom

nazivu zadržava samo korijen riječi "eco" u kombinaciji s inačicom pojma "utopia". S obzirom na to da "utopia" u prijevodu znači "ne + mjesto" (grč.), *ecotopia* briše negacijski prefiks.

Ecotopia kao manifest

Naziv *Ecotopia* inače je posuđenica iz istoimenoga romana autora Ernesta Callenbacha iz 1975. koja opisuje fiktionalnu malu zemlju koja se 1980. odvojila od ostatka SAD-a i razvila svoje principe bazirane na ekološkoj svijesti. U takvoj zemlji društvo živi u savršenoj harmoniji s prirodom, ali istodobno posjeduje najnovije tehnologije, a u novoformiranoj državi sve se iznova koristi, reciklira ili prenamjenjuje. Čak se i papirnati novac biološki razgrađuje ako padne na tlo gdje mikrobi u tlu počinju proces razgradnje. Kao i svaka zamišljena idealna zemlja ili utopija, ona ima specifičnosti, standarde i razinu tolerancije kojima mnoge zemlje tek teže, na primjer, zaposlenici imaju dvadesetosatni radni tjedan, žena je predsjednica, građani su umjesto na stresno okruženje fokusirani na uživanje i povezanost s prirodom itd.

Ecotopia je ekološki održivo naselje, sa zgradama uklopljenima u prirodni okoliš, gdje je uz turizam i priroda jedna od jedinstvenih usluga

Pogled na društveni centar

Zato je cilj projekta turističkog naselja *Ecotopia* povezati kreativnu imaginaciju mogućega savršenog mjesta (toposa) i funkcionalnosti stvarnih okvira kako bi se dobio koncept "realne mašte" ili, kako se to u literaturi naziva, magičnoga realizma, koji dopušta istodobne prednosti sanjanoga i mogućega. Istodobnost se u *Ecotopiji* postiže spojem izuzetne ekonomičnosti i jednako razvijene intimnosti s gotovo netaknutom prirodom. Želja projektnoga tima bila je osmisliti novi zeleni grad koji jednako zastupa ljude, životinje i biljke te razviti uređeno mjesto koje bi

i životinje voljele, kada bi mogle birati. Drugim riječima, *Ecotopia* jest ekološki održivo naselje, sa zgradama uklopljenima u prirodni okoliš, gdje je uz turizam i priroda jedna od jedinstvenih usluga.

Povezana izolacija

U takvome sveobuhvatnom *resortu*, u kojemu je moguće istodobno biti sam i s drugima, odmarati se i raditi, pitanje je kako sažeti takav sustav u jedan koncept, jedan pojam, jednu ideju. Metaforički gledano, u *Ecotopiji* tu ulogu preuzima priro-

da koja ovisno o svojem uređenju i gustoći postaje ili barijera koja smještajne jedinice pretvara u otoke za osamu ili se sama priroda povlači i ostavlja veće ledine za grupaciju nekoliko zgrada koje formiraju zajednicu za događanja. Krene li se od opreke u fizičkome kontekstu, povezanost vs. izolacija, *resort* zahvaljujući svojim sadržajima u središtu (restoran s izlazom na plažu, bazen, društveni centar) posjetiteljima omogućuje da se druže i budu dio omanje zajednice, a istodobno postoji opcija izolacije i mirnoga odmora u smještajnim jedinicama koje su rasprostranjene po terenu pokrivenome šumom, a rezultat je povezana izolacija (engl. *connected isolation*). Dodavanjem usluga primjenom digitalnih tehnologija ta opreka istodobno omogućuje odmak od grada i poslovne lokacije, ali i obavljanje posla preko internetske mreže u jednoj od smještajnih jedinica predviđenih za dokolicu, što po potrebi otvara vrata brojnim poslovnim ljudima koji pojam slobodnoga vremena, odnosno odmora, izravno povezuju s atmosferom ugodnijom za rad. Takav je pristup donedavno bio rubno zamisliv, no upravo zbog nedavnih događanja u kojima se svijet našao pokazao se presudnim. U dinamičnoj izolaciji moguća je kompresija svih sa-

Zgrada recepcije

Interijer recepcije na ulazu u turističko naselje

držaja i događanja (rad u spavaćoj sobi, vježbanje u dnevnome boravku i drugo), a tijekom pandemije koronavirusa brojna su poznata arhitektonska imena svojim javljanjima preko mrežnih platformi pokazala to kako je moguće i projektirati izvan klasičnoga ureda, daleko od grada, okružen prirodom. Predviđenim simultanim postojanjem oksimoronskih sadržaja i scenarija otvara se mogućnost za cijeli spektar potencijalnih posjetitelja, od obitelji s djecom do poslovnih ljudi koji traže miran prostor za rad te digitalnih nomada koji istodobno konzumiraju sve elemente izolacije i druženja. Slobodan izbor načina uživanja u prirodi postaje najveće bogatstvo dokolice u *resortu* jer, kako je navedeno u knjizi *Absolute Leisure*, "...naša najvrjednija umjetnost, najtrajnije filozofske ideje, iskra svakoga tehnološkog iskoraka nastala je u dokolici, u trenucima neopterećene kontemplacije, apsolutne prisutnosti sa svemirom unutar vlastitoga uma i apsolutne pozornosti na život bez njega, bio to Galileo i njegov izum modernoga mjerenja vremena nakon gledanja njihovih klatna u katedrali ili bilo koji budući posjetitelj *Ecotopije*".

Izolirana povezanost

Sažeto se cijela rasprava o izoliranoj povezanosti može sumirati i kao engleski pojam "*(dis)connected*". *Odvojenost* je važna za radoholičare koji trebaju izolaciju, odmor, mir u *resortu* (odmor od posla), dok je *povezanost* važan dio za one

koji zaista žele raditi okruženi prirodom umjesto stresnom okolinom grada (digitalni način rada sa svim novim tehnolo-

logijama i brzim internetom) ili se planiraju družiti i upoznati s novim ljudima (u središtu naselja, u kampu koji je gusto naseljen). Najveći problem preostalih seljana u današnjim selima upravo je dosada i nedostatak sadržaja, što se novim projektom mijenja. Misija je okončati "samoću", a to je moguće ponudom lako upotrebljivoga izbora – beskonačna povezanost kada je potrebna, beskonačna izolacija kada zatreba. Takva filozofija i vodi do koncepta dijeljene ekonomije, prema kojoj je s drugima moguće dijeliti resurse (i time neplanirano ekološki osviješteno pridonositi ekosustavu) poput radnih prostora, trgova, parkova i prirode, a opet je moguće povući se u osamu, po želji. Ekonomija dijeljenja više nije primjenjiva samo na gradove, već dapače, sela su mjesta u kojima leži budućnost.

Smještajni objekt tipa A (wellness vila) – sa jacuzzijem, za 4 osobe

Interijer wellness vile

Manja smještajna jedinica za dvije osobe tipa B

U suvremeno doba pojavila se i nova kategorija korisnika, prilagodljiva, dinamična, željna novih odredišta, koja u isto vrijeme putuje i traži atrakcije te radi i prilagođava radno vrijeme / radno mjesto svojim potrebama, a to su digitalni nomadi. Njihov način razmišljanja utjelovljenje je ideje *Ecotopije*, a *resort* ih s posebnim entuzijazmom prihvaća kao buduće korisnike, sukreatore u razvoju turističkoga naselja i ambasadore lokacije. U usporedbi s prosječnim turistom digitalni nomadi ostaju i do sedam puta dulje, često dolaze sami, što znači da se žele više upoznavati i graditi zajednicu, a redovito su po zanimanju iz IT sektora ili općenito iz poslovnoga svijeta. U konceptu *Ecotopije* ne izmjenjuju se oprečni pojmovi, nego istodobno i tolerantno egzistiraju izolacija i inkluzija, a cijelo naselje planirano je kao metaforički otok sreće i hedonizma u moru održivoga zelenila ili, bolje rečeno, hedonističke održivosti.

Namjena *resorta*

Primarna namjena *Ecotopije* jest turističko-ugostiteljska, s turizmom kao ključnom djelatnosti koja i danas dominira hrvatskim BDP-om s udjelom od gotovo 20 posto, dok u svijetu taj udio iznosi približno deset posto, prema podacima

Interijer smještajne jedinice tipa B

objavljenima u izvještaju *World Travel and Tourism Council*.

Primarna namjena *Ecotopije* jest turističko-ugostiteljska, s turizmom kao ključnom djelatnosti koja i danas dominira hrvatskim BDP-om s udjelom od gotovo 20 posto

Promotri li se ponuda na hrvatskoj obali, uz hotele u posljednjih nekoliko godina izniman rast opsega prometa postižu kam-

povi koji unatoč velikoj popularnosti ne ciljaju na visoku arhitektonsko-urbanističku jedinstvenost i kvalitetu, već uglavnom nastaju umnažanjem tipičnih "kutijastih" jedinica koje se kao moduli bez identiteta multipliciraju. Iako se takva mjesta brendiraju kao obitavališta uklopljena u prirodu, po strukturi i genezi nastanka izgledaju poput tipičnoga američkog predgrađa (engl. *urban sprawl, suburbia*) koji nemilice troši prirodni neizgrađeni teren i ispunjava ga uvijek istovjetnim kućama ili smještajnim jedinicama. Ekonomski se naizgled postiže najpovoljniji rezultat, ali ekološki (u metaforičkome smislu koji obuhvaća i

Smještajna jedinica tipa C (obiteljski smještaj)

prirodu, ali i društveno-socijalne aspekte) nastaje najgori oblik urbanizma – urbanizam bez lica.

Arhitektonski koncept – minimalna invazivnost u okolišu

S arhitektonskoga aspekta, odnosno pojedinačnih objekata, cilj je *Ecotopije* ponuditi moderne tipologije i oblike građevina kakvi nisu bili mogući prije desetak ili dvadesetak godina. Koncept turističkoga naselja svojim se dizajnom pokušava odmaknuti od dominantne "hrvatske arhitekture" uklapanjem u zelenilo konteksta koje sudjeluje u formiranju pročelja i slobodnim oblikovanjem koje zamjenjuje "kutijaste" oblike i oslobađa se formalnih ograničenja. Kao i u cijelome obuhvatu, tako je i u arhitekturi odabran protok (*flow*) umjesto ortogonalnosti, a pri ispreplitanju s kontekstom zelenilo postaje sastavni dio objekata, posebno krovnih površina, čime nadomješta ono oduzeto prirodi na razini terena. Osim na formalnim principima koncept izgradnje temelji se na paradigmi transformacije, montaže/demontaže i reciklaže, i to prostora, materijala i terena, u cilju minimalne invazivnosti prema okolišu.

Središte je naselja funkcionalna osnova cijeloga *resorta*, a unutar njega smještene

Interijer obiteljskog smještaja tipa C

su četiri veća objekta. Vizuirom dominira restoran, koji se proteže kroz dvije etaže, obje položene na tlu, ali na različitim visinskim kotama. Neposredno uz restoran jest zgrada *wellnessa* s bazenom koja je okrugloga oblika i urezana je u padinu, što omogućava pristup krovu s više kote, a koji služi kao vidikovac. Osim kampa na zapadnome dijelu obuhvata, kojim dominiraju kamp-parcele i mjesta, jedini veći objekt smješten je na jugu cijeloga obuhvata, u sportsko-rekreativnoj zoni. Taj objekt duljine 110 metara na samome jugu obuhvata ispunjen je spremištima, sanitarijama i garderobama kao prate-

ćim sadržajima planiranih terena (streličarstvo, odbojka, košarka, tenis i padel) u zoni, projektiran je kao lagani paviljon prizemne elevacije te je posljednja faza izvedbe naselja. Unutar obuhvata planira se i linija *ziplinea* koja počinje na sjeveru obuhvata, ponad rijeke, a završava upravo neposredno uz sportski objekt. Sve jedinice za smještaj planirane su kao "kapsule za odmor", koje postaju izolacijski otoci za odmak od posla, a bijeg od grada u *Ecotopiji* postaje mjesto za miran san. Ipak, po potrebi se i svaka kapsula zbog digitalne povezanosti može povezati s ostatkom svijeta, unatoč krajnoj

fizičkoj izoliranosti od urbanih središta i civilizacije. U *resortu* su predviđena tri tipa smještajnih jedinica. One luksuznije, srednje površine od 48 m² (tip A – *wellness-vile*) odignute su na brdo u središtu obuhvata, na najistaknutijoj koti, s jedinstvenim vizurama prirode. Smještajne jedinice (tip B – *tiny houses*) najmanje površine (od 31 m² neto) smještene su uz rijeku i odignute od terena te su tako prilagođene strmini na kojoj su pozicionirane. Najprostranije jedinice (tip C – *family houses*) od gotovo 60 m² niže se u linijama uz rub padine na zapadnome dijelu obuhvata i dio su površine kampa s desecima kamp-mjesta i parcela u pozadini (za šatore i kampere). Protežu se kroz dvije etaže, imaju dodatni krevet na galeriji i sjajne vizure s terase gdje je smješten *jacuzzi*, a pogled je usmjeren prema rijeci i ostatku *resorta Ecotopija*.

Urbanistički koncept i faze gradnje

Osnovni motiv koncepta cjeline obuhvata prepoznatljiv je već samim pogledom na vizualizacije projekta – neprekidna fluidnost formi objekata, staza, prometnica i zelenila. Cirkularnost je osim u ekonomskome modelu bila vodilja i u organizaciji prostora. Kružna forma takve bioekonomije mogla bi se prikazati i znakom za beskonačnost ili kontinuiranom petljom, a osnovna premisa opisanoga pristupa svjedoči o neprekidnutome protoku energije koja ne nestaje, nego se iznova reciklira (baš kao znak za reciklažu, koji je prikazan trokutom kružnih strelica koje se nastavljaju jedna na drugu). U konačnici, ideja kružnosti/cirkularnosti dosljedno je provedena i kroz ideju održivosti *Ecotopije* koja u cijelosti koristi obnovljive izvore energije.

Umjesto formiranja velikih gradskih sklopova "stanovanja", *Ecotopia* je zamišljena poput disperziranoga hotela, s različitim tipologijama smještaja u najrazličitijim kontekstima (samostalno uz rijeku, grupirano na brdo, uz ulicu niz padinu itd.). Konačno rješenje nema ambiciju biti ni ruralno ni urbano, već istodobni spoj obojega – danas aktualni ruralni. Metafora grada kao velikoga sela ili sela kao maloga grada nastavlja inicijalnu ambiciju cijeloga projekta da se kroz oksimoron

Ecotopia je prepoznatljiva po neprekidnoj fluidnosti formi objekata koji su uklopljeni u okoliš

rješavaju ključne odluke pri rješavanju cjeline ili pojedinih dijelova. Planira se izgradnja ugostiteljskih objekata, zabavnih i sportskih sadržaja kao pratećih sadržaja te smještajnih jedinica, koji bi se konceptom uklopili u okolni prirodni krajolik. Zelenilo bi se u maksimalnoj mjeri očuvalo, a dijelovi se planiraju pošumljavati, dok bi se u središtu naselja trebale organizirati uređene zelene površine parka i mini botanički vrt. Interna prometna mreža razlikovat će osnovnu internu prometnu mrežu (postojeću i planiranu), središnje parkiralište na ulazu u *resort* (P) te ostale prometne površine (pješačke šetnice kroz šumu, pješački mostovi i drvene platforme). Planirani obuhvat izvodit će se u šest faza, a postupnom izgradnjom svake faze bit će provedena evolucija turističkoga naselja od jezgre sa središnjim sadržajima većega volumena do manjih programa unutar *Ecotopije*.

U prvoj fazi planira se uređenje terena u središnjoj udolini (na mjestu postojećega sela) zaravnavanjem, s laganim padom prema jugu i nešto strmijim na krajnjemu sjeveru. Predviđena je izgradnja parkirališta s 36 parkirališnih mjesta, obližnje zgrade domaćinstva za zaposlene te *wellnessa* i restorana s terasama i kaskadama prema obližnjoj rijeci, plažom, sunčalištem i barom. Između središnjih objekata planiran je zajednički trg s proširenjem za privremeno parkiranje, a duž udoline je u prvoj fazi planirana gradnja

glavne kolno-pješačke prometnice u smjeru sjever-jug, širine tri metra, te potrebne prateće komunalne infrastrukture i zahtjevnijih infrastrukturnih objekata (pročišćivač, trafostanica itd.). S obzirom na to da je namjena projekta turističko-ugostiteljska, istodobno su planirani izvedba smještajnih jedinica tipa A i njihove prateće infrastrukture, interne staze unutar prometnoga prstena na vrhu brežuljka, krajobrazno uređenje središnjega parka koje omogućava dovoljnu privatnost svakoj jedinici s *jacuzzijem*, a pred sami odvojak iz središnjega dijela naselja prema smještajnim jedinicama planira se izduljena konzolna platforma u obliku šetnice s vidikovcem. S obzirom na to da je planirani ekosustav stvoren arhitektonskim projektom, ambicija je da u budućnosti postane proizvod za daljnju distribuciju, odnosno model koji bi se mogao replicirati i skalirati s preinakama u odnosu na lokacije na kojima bi se gradio.

Izvor:

- Projektna dokumentacija glavnog projektanta / ALBATROSS

Fotografije:

- https://foto.guidasicilia.it/2021/05/sambuca_di_sicilia_ph__giuseppe_la_rosa_023839.jpg
- <https://de.wikipedia.org/wiki/Manheim>

Vizualizacije:

- ALBATROSS